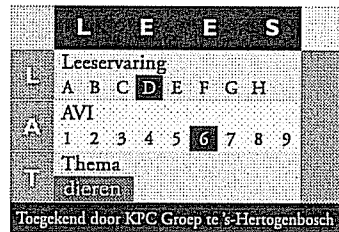

De Stadse Kat

Auteur: Henny Fortuin

Illustraties: Helen van Vliet

Aanvulling leeslatthema: ijdelheid, vriendschap

Genre: Dierenverhaal

Aantal bladzijden: 55

1 Korte inhoud

Muis loopt in het bos te zingen. Nou ja, zingen. Ze wordt staande gehouden door Kat, de Stadse Kat. 'Weet je dat je heel mooi zingt?' zegt hij tegen Muis. En hij vertelt Muis over zijn theater. Het wereldberoemde Theater van de Stadse Kat, waar enkel topartiesten optreden. Hij maakt Muis wijs dat ze zó mooi zingt, dat ze bij hem in het theater mag komen optreden. En dat hij een beroemd operazangeres van haar zal maken. En dat ze haar hele, grote, familie mag meenemen als ze optreedt! Muis kan wel zingen en dat doet ze ook.

Duifje, vriendin van Muis, hoort plots een snerpand gegil. Ze herkent de stem van Muis. Die is natuurlijk in gevaar! Ze vliegt vlug naar het huis van Muis en daar aangekomen hoort ze het hele verhaal. Duifje waarschuwt Muis. De Stadse Kat is niet te vertrouwen. Maar Muis wil er niet van horen. Zij wordt beroemd! Duifje besluit de Stadse Kat op te zoeken. Ze vraagt hem of ze een kaartje voor de voorstelling kan kopen. Dat kost haar vijf eieren, maar Duifje weigert om met haar eigen kinderen te betalen! Na lang aandringen mag ze tenslotte met Muis meekomen.

Als ze bij het theater aankomen, zien ze een bord met daarop de tekst: *Theater van de Stadse Kat: muizeningang. Vanavond treedt voor U op: Muis in de Opera.*

Dan kijkt Duifje omhoog. Daar ziet ze nog een bord: *Restaurant 'de Stadse Kat'. Vanavond: lopende muizenbuffet!! Extra: alleen vandaag: specialiteit van het huis: duivenpastei!*

En Duifje kijkt door een raam en ziet een zaal vol hongerige katten aan gedekte tafels. Ze hebben messen en vorken in hun poten! 'Wegwezen!' roept ze tegen Muis, maar die wil daar niets van weten. Totdat zij op de rug van Duifje gezeten ook door het raam kijkt. Ze beseft dat ze door de Stadse Kat is bedrogen. Snel vliegen ze weg.

De Stadse Kat, met een restaurant vol hongerige, valse, boze katten, zint op wraak. Hij rent naar het huisje van Muis. Die had hem immers toevertrouwd waar ze de sleutel

verbergt. Hij probeert binnen te komen, maar dat lukt niet, hij is te groot. Wel vernielt hij de voordeur. Muis is vreselijk bang en besluit te vluchten door de geheime gang voor noodgevallen. Ze rent naar de boom van Duifje en klimt naar boven. Bij Duifje is ze veilig en haar vriendin weet haar ook te troosten.

De Stadse Kat heeft genoeg van het wachten voor het huis van Muis. Hij wordt uitgelachen door een mus in een boom. Hij krijgt opeens een idee. 'Zeg Mus,' roept hij, 'heeft iemand jou ooit verteld hoe mooi jij zingen kunt?' 'Vind je?' antwoordt Mus en wipt een takje naar beneden...

2 Villa-aspecten

2a Inleidend tekstje

(De teksten met een grijze achtergrond komen uit het boek. De paginanummers staan erbij.)

De Stadse Kat wordt ingeleid met de volgende tekst:

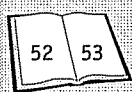
Vleierij verblindt.

Ijdelheid laat je geloven in een droom.

Maar echte vriendschap maakt je gelukkig weer wakker.

Wanneer u met de kinderen over deze tekst praat dan stelt u de woorden vleierij en ijdelheid aan de orde. Weten de kinderen de betekenis ervan? Kunnen ze een voorbeeld geven van vleierij? Weten ze wat ijdelheid is? Wat verwachten ze van het verhaal in dit boek door de toevoeging 'verblindt'? Als ze naar de tekening van de zingende muis kijken en de tweede zin van deze inrotekst lezen, kunnen ze dan bedenken waarmee de muis geveleid wordt? En, door de titel van het boek erbij te betrekken, ook door wie? Geeft de laatste zin hoop op een goede afloop?

2b Villa Alfabet

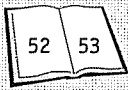
Taalkamer

'Applaus, bloemen, roem, stel u voor.'

'Uw naam in gouden letters boven de deur van mijn theater.'

Wie zou niet betoverd worden door deze woorden?

De zinnen in de Taalkamer zijn voorbeelden van taal, die betoverend kan werken. Zouden de kinderen onder de indruk raken als iemand dergelijke woorden tegen hen zou spreken? Begrijpen ze dat de woorden 'applaus', 'roem' en 'uw naam in gouden letters' appelleren aan gevoelens van ijdelheid? Wil iedereen niet graag beroemd zijn? En laat je je, net als Muis, door deze woorden ook betoveren, zodat je geen gevaar meer ziet? Zien ze een parallel met het gezegde: 'Liefde maakt blind'?

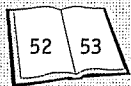

De 'even-alleen-zijn'-kamer

Vleierij en ijdelheid zijn vijanden van het verstand.

Zou Muis nu begrijpen wat deze zin betekent?

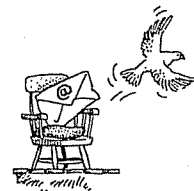
Brengt u de tekst in De 'even-alleen-zijn'-kamer in verband met de introtekst op bladzijde 4. Wanneer u nog niet met de kinderen gesproken hebt over de betekenis van de woorden vleierij en ijdelheid, doet u dit eerst. Ook bij gevoelens van ijdelheid en geveleid worden, ligt het gevaar op de loer dat je nuchtere verstand wordt uitgeschaakeld. Muis was zo verblind door de woorden van de Stadse Kat – die haar vleide met haar zangkunst en haar ijdelheid streefde door van haar een wereldberoemde zangeres te willen maken – dat ze haar verstand op nul zette. Duifje doorzag het vleien, maar Muis was eerst nog zo verblind, dat ze Duifje niet wilde geloven. Pas toen ze met eigen ogen zag wat er aan de hand was, plofte ze weer met beide pootjes op de grond. Het verstand kwam terug. Kennen kinderen het verschil tussen een compliment geven en vleien? Welke (verschillende) bedoelingen heeft iemand die vleit of een compliment geeft? Kunnen de kinderen daar zelf ook mee 'spelen' en er voorbeelden van geven?

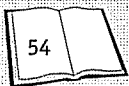
Toekomstzolder

Stel je voor dat de Stadse Kat geleerd heeft van haar mislukking. Hoe probeert hij Mus en haar familie dan in het theater te krijgen?

De vraag op de Toekomstzolder laat de kinderen meedenken met de Stadse Kat. Hoe zou het hem wel lukken om Mus en haar hele mussenfamilie op het menu in het restaurant te krijgen? Misschien kunnen de kinderen een verhaal maken van hun oplossing en dat naar Henny Fortuin mailen.

Henny Fortuin stuurde een e-mail aan alle lezers.
De tekst luidt:

Van: villa@maretak.nl

Aan: <alle lezers van Villa Alfabet>

Onderwerp: De Stadse Kat

Hoi lezer,

De tekeningen in dit boekje zijn gemaakt door Helen van Vliet. Zij is een goede vriendin van mij en kan heel mooi muizen tekenen. Toen ik gevraagd werd om een dierenverhaal te schrijven, dacht ik dan ook meteen aan de muizen van Helen.

In de eerste versie van het verhaal noemde Muis zich nog 'Lolita de operazangeres'. Het verhaal ging toen vooral over een muis die niet kon zingen maar het toch deed, en nog heel hard ook. Later kreeg de kat een steeds belangrijker rol.

De Stadse Kat lijkt op mijn kat: Pluis. Pluis is een hele lieve kat. Als je hem aait, spint hij genietend. Maar is hij je geaai zat, dan slaat hij ineens zijn poot naar je uit en schrik je je dood. Hij vindt het ook heel leuk om met je blote teen te spelen, als je zo dom bent om die onder je dekbed uit te laten steken.

Pluis is net als de Stadse Kat. Hij loopt zogenaamd heel vriendelijk door het huis en ligt als een lekker knuffelbeest op de bank. Maar pas op: als je niet precies doet wat hij wil, verandert hij in een gevaarlijke, zwarte panter.

Groetjes van

Henny Fortuin

Als u met de kinderen praat over de e-mail van Henny Fortuin kunnen de volgende aspecten aan de orde komen:

De tekeningen in dit boekje zijn gemaakt door Helen van Vliet. Zij is een goede vriendin van mij en kan heel mooi muizen tekenen. Toen ik gevraagd werd om een dierenverhaal te schrijven, dacht ik dan ook meteen aan de muizen van Helen.

Vinden de kinderen ook dat Helen van Vliet mooie muizen tekent? En duiven en katten? Denken ze dat een schrijver of schrijfster het belangrijk vindt wie zijn of haar boek illustreert? Als de kinderen een verhaal of een boek zouden schrijven, illustreren ze dat dan het liefst zelf? En als hun boek uitgegeven zou worden, wie zouden ze het dan laten illustreren? Is er een illustrator die ze erg goed vinden?

In de eerste versie van het verhaal noemde Muis zich nog 'Lolita de operazangeres'. Het verhaal ging toen vooral over een muis die niet kon zingen maar het toch deed, en nog heel hard ook. Later kreeg de kat een steeds belangrijker rol.

In dit fragment vertelt Henny Fortuin dat ze het verhaal veranderd heeft. Ze heeft het over 'de eerste versie'. Hieruit blijkt dat de schrijfster het verhaal niet in één keer heeft opgeschreven. Kennelijk was ze niet helemaal tevreden met de eerste versie en veranderde ze er het een en ander aan. Herkennen de kinderen dit schrijfproces? Je hebt een idee (opgedaan in de werkelijkheid, kijk maar hoe Henny Fortuin geïnspireerd werd door haar eigen Pluis), gaat beginnen, leest het nog eens over, verandert het weer, schrijft verder, leest het nog eens en verandert misschien weer wat, enzovoort. Als de kinderen zelf een verhaal schrijven, doen ze dat dan ook zo?

De Stadse Kat lijkt op mijn kat: Pluis. Pluis is een hele lieve kat. Als je hem aait, spint hij genietend. Maar is hij je geaai zat, dan slaat hij ineens zijn poot naar je uit en schrik je je dood.

Herkennen kinderen de twee gezichten die katten kunnen hebben? Lief, zacht, gezellig spinnend en van het ene op het andere moment de poot uitslaan met scherpe nagels?

Vinden de kinderen een kat ook een goede figuur voor de rol die de Stadse Kat in het verhaal speelt? Of zouden zij voor een ander dier gekozen hebben? Stimuleert u de kinderen hun mening over de Stadse Kat en hun eigen ervaringen met katten naar Henny Fortuin te mailen. Welk antwoord krijgen ze?

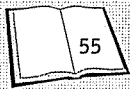
2c Vragen naar aanleiding van de Villaatjes

Na de hoofdstukken 1, 3, en 5 staan in het boek de Villaatjes afgedrukt. De vragen die daarbij horen en achter in het boek staan, zijn hieronder weergegeven.

Als u met de kinderen over het boek praat nadat ze het hebben uitgelezen, neem dan een selectie uit de vragen met hen door. Laat in eerste instantie de kinderen kiezen over welke vragen ze willen praten. Vraag dóór als er niet zo veel uitkomt. Vraag vooral weer naar eigen ervaringen en gevoelens in situaties die de kinderen zelf hebben meegemaakt.

U kunt er ook voor kiezen om de vragen meteen te bespreken als de hoofdstukken waarop de vragen betrekking hebben, gelezen zijn.

Het is bij het beantwoorden van de vragen onbelangrijk of het kind een 'goed antwoord' geeft. Vaak is niet duidelijk wat een correct antwoord is. Bovendien is het overdenken van de vraag het belangrijkste.

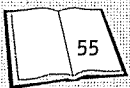
Vragen na hoofdstuk 1, bladzijde 12

- 1 Vleierij verblindt. IJdelheid doet je geloven in een droom.
Wat zou je tegen Muis willen zeggen?

Deze vraag verwijst naar de introductietekst op pagina 4. Vinden de kinderen deze zin van toepassing op Muis? Hebben ze nu de bedoelingen al door die de Stadse Kat met zijn gevele zou kunnen hebben?

- 2 Fameus, talent, wereldberoemd, Kunst – zou jij je óók geveleid voelen?

Hoe moeilijk is het voor de kinderen om niet geveleid te zijn door deze woorden? Wie wil er nu niet wereldberoemd worden? En wie voelt zich niet gestreeld als er van je gezegd wordt dat je talent hebt? Zien ze de overdrijving in de woorden van de Stadse Kat? Kunnen ze zelf een voorbeeld bedenken van een situatie waarin overdrijving goed kan werken?

Vragen na hoofdstuk 3, bladzijde 26

- 1 Muis wordt geveleid door de Stadse Kat, Duifje helemaal niet.
Toch wil ze ook naar het theater. Snap je waarom ze dat wil?

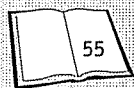
Wil Duifje dat er iets van de roem die Muis ten deel zal vallen op haarzelf zal afstralen? Zij is dan immers de vriendin van de wereldberoemde operazangeres! Of heeft Duifje de Stadse Kat door en wil ze meegaan om haar vriendin te beschermen? Of is het mis-

schien van allebei een beetje, je kunt nooit weten tenslotte. Stel je voor dat de Stadse Kat toch de waarheid spreekt.

2 Is het dom of juist slim van Duifje dat ze Muis gaat helpen?

Zou Duifje bestand zijn tegen de kwade bedoelingen van de Stadse Kat als blijkt dat die iets naars in de zin heeft? Zo niet, dan is het dom van haar om mee te gaan. Of denken de kinderen dat Duifje veel sterker in haar schoenen staat dan Muis en dat ze haar vriendin juist heel goed kan helpen? Of vinden de kinderen het juist heel lief van Duifje om mee te gaan? Echte vrienden blijf je trouw, steun je door dik en dun, ook al doet je vriendin iets heel doms!

Vragen na hoofdstuk 5, bladzijde 41

1 Doe je ogen eens dicht. Wat zie je als je aan een 'lopende muizenbuffet' denkt?

Zien de kinderen een zaal vol muizen, die achternagezeten worden door katten? Of zien ze keurig gedekte tafels, met schalen waarin muizen gestoofd, gekookt en gebakken klaarliggen om te worden verorberd door hongerige lekkerbekken? Geen wonder dat de zaal vol katten zit. Het vooruitzicht deel te nemen aan een 'lopende muizenbuffet', zoals op het uithangbord te lezen viel, trekt een echte kat natuurlijk wel.

2 Denk je eens in: jij bent de Stadse Kat. Je zit met een zaal vol kwade katten. Wat ga je doen?

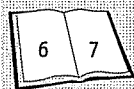
De Stadse Kat beloofde meer dan hij waar kon maken. Met net zulke mooie praatjes als hij Muis overhaalde om te komen zingen, heeft hij de katten naar binnen gekregen. En nu is er geen enkele muis en ook geen duivenpastei. Hoe redt hij zich hier uit? Wat zouden de kinderen doen als ze in de schoenen van de Stadse Kat stonden?

3 Extra verdieping

3a Praten over taal en gevoel

In *De Stadse Kat* komen taal- en/of gevoelsaspecten voor die de moeite waard zijn om te bespreken. Hieronder volgt een selectie, voorzien van bespreeksuggesties.

Vleien en verblind worden door taal

'Mevrouw, het is mij een genoegen u hier te mogen ontmoeten.'

'Staat u mij toe dat ik mij aan u voorstel.'

'En daarom, mevrouwtje, daarom zijn wij beiden blij dat wij

elkander hier treffen. Jawel, het genoeg is geheel wederzijds.'

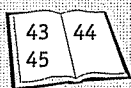
'Ik hoorde u zingen, zo mooi, zo prachtig. En ik zag u dansen.
Prachtig, fabuleus, geweldig. Woorden schieten hier tekort.'

De Stadse Kat bezigt een soort taal waartegen Muis niet bestand is. Zijn deftige taalgebruik brengt Muis in verwarring en blijkt in staat om Muis de realiteit uit het oog te laten verliezen. En als de Stadse Kat haar dan ook nog eens gaat prijzen, is ze verkocht: Muis begrijpt niet eens allemaal wat de Stadse Kat tegen haar zegt, maar het maakt wel indruk. En zo laat ze zich inpakken. Zien de kinderen de invloed die taal kan hebben op het oordeelsvermogen? Denken ze ook dat de taal die de Stadse Kat spreekt eraan bijdraagt dat Muis haar onvoorwaardelijk gelooft?

Vriendschap en taal

Duifje komt Muis te hulp als ze haar hoort gillen. Na enig misverstand begrijpt Duifje dat het geen gillen was, maar Kunst. En als je vriendin dat zegt, dan geloof je dat er niets aan de hand is, ook al snap je het zelf niet helemaal. Ook als Muis zegt dat ze 'fameus' wordt. Duifje durft niet te vragen wat dat betekent. Maar, 'zoals Muis het zegt klinkt het als iets fijns.' (blz. 19) Muis is zo overtuigend dat Duifje ook wel fameus wil worden. Tussen vriendinnen gaat het niet alleen om taal, maar ook om de manier waarop de taal gebruikt wordt. Het gevoel dat met de taal van je vriendin gepaard gaat, is misschien nog wel belangrijker dan de inhoud van de woorden!

Woede en taal

'Hé, Muis, kom nou. Het is niet wat je denkt dat het is. Ik bedoel.....'

'Muis! Hé, Muis! Doe open of ik bréék die deur open.'

'Ik zal je krijgen, rotbeest. Ik sterf van de honger. En ik ga je opeten. Weet je dat? Ik vreet je op, met huid en haar!'

De tweede keer dat de Stadse Kat iets van Muis gedaan probeert te krijgen gebruikt hij andere taal. Hij vleit nog wel, maar zijn deftig taalgebruik is verdwenen (blz. 43). Maar als Muis niet reageert zoals hij wil, is opeens ook zijn vleierij verdwenen en wordt hij woedend (blz. 44). Hij gaat vloeken, tieren en razen. Wordt zelfs gewelddadig. Weg is zijn vleierij, nu komt het op machtsvertoon aan. En daar hoort heel andere taal bij. Zijn taalgebruik wordt ten slotte zelfs grof (blz. 45).

3b Kennis van genres

De Stadse Kat is een dierenverhaal. Henny Fortuin laat dieren met elkaar praten alsof het mensen zijn en geeft hun gevoelens en gewoonten als van mensen. Er komen in dit

dierenverhaal geen mensen voor, maar kan een dierenverhaal wel iets over mensen vertellen? Denken de kinderen dat dit verhaal ook geschreven had kunnen worden met mensen in plaats van dieren in de hoofdrol? Wat zou hetzelfde zijn? Wat zou er anders zijn?

Zou het verhaal ook met andere dieren in de hoofdrol geschreven kunnen zijn? Aan welke dieren denken de kinderen dan? Is het toeval dat de Stadse Kat Muis probeert te paaïen met zijn vleierij over haar zangkunst? En is het toeval dat het theater een restaurant blijkt te zijn? Gaat het tussen dieren altijd om eten en gegeten worden? Hoe waarderen de kinderen dierenverhalen in het algemeen? Vinden ze het leuk om dieren menselijke dingen te laten beleven? Of lezen ze liever een dierenverhaal waarin dieren dingen beleven die echt bij het dierenleven horen?

3c Praten over illustraties

Als de lezer het boekprofiel heeft ingevuld, neemt u dit erbij. Vond hij/zij de tekeningen van Helen van Vliet goed passen bij het verhaal? Laat de kinderen vertellen waarom zij 'ja', 'weet niet' of 'nee' invulden. Vraag verder wat zij van de illustraties vinden, ook los van het verhaal. Spreekt de tekenstijl hen aan? Kunnen ze vertellen hoe de illustrator tekent: veel lijntekeningen, veel ingekleurde vlakken, of een combinatie daarvan? Vergelijk met de kinderen de tekeningen in dit boek eens met die in een ander boek. Zoek een boek uit waarin de illustrator een heel andere stijl van tekenen heeft. Laat de verschillen in tekenstijl benoemen. Let op zaken als: grote lijnen – details, bijna alleen lijnen – vlakken, realistisch – schetsmatig, de sfeer die de tekeningen oproepen, het perspectief dat gebruikt is.

De Stadse Kat is een dierenverhaal waarin de dieren optreden met menselijke trekken. Helen van Vliet tekende de dieren met kleding aan. Ze laat ze ook houdingen aannemen die meer 'menselijk' dan 'dierlijk' zijn. Ze wonen in behuizingen met deuren en huisraad. Hoe waarderen de kinderen deze manier van illustreren? Is het alleen de keuze van de illustrator om het zo te doen, of vraagt het verhaal om dergelijke tekeningen? Zou het verhaal ook geïllustreerd kunnen zijn met tekeningen waarin de dieren geen kleding aan hebben. Waarin ze er 'dierlijker' uitzien?

Is Helen van Vliet erin geslaagd om de emoties die Muis, Duifje en de Stadse Kat doormaken in hun avonturen goed weer te geven? Laat ze eens kijken naar de gezichtsuitdrukkingen en houdingen van de dieren. De illustraties op de bladzijden 4, 13, 36 en 39 bijvoorbeeld lenen zich daar goed voor.

De maan is te laat en *De vliegende spin* zijn ook dierenverhalen in Villa Alfabet Oranje. Die boeken zijn geïllustreerd door respectievelijk Beatrijs van den Bos en Peter Nuyten. Laat de kinderen de tekenstijlen eens met elkaar vergelijken. Kunnen ze bedenken waarom de dieren in *De maan is te laat* en in *De Stadse Kat* kleren aan hebben en in *De vliegende spin* niet?

4 Verwerking

Voor verdere verwerking is nog een aantal kopieerbladen opgenomen.

4a is het Boekprofiel.

4b een creatieve opdracht.

4c een werkblad over deftige taal.

4d de brief aan Henny Fortuin, de schrijfster van *De Stadse Kat*.

4e tenslotte, is het titelblad.